

20 godina
sa Vama

Confederation of European Security Services

SIGURNOST
GRADOVA
2016

"Odnos kritične infrastrukture i privatne zaštite"

mr.sc. Ivan Funčić, HCZ

DJELATNOST PRIVATNE ZAŠTITE

- ❖ Sigurnost je jedna od osnovnih ljudskih potreba
- ❖ Jedna od temeljnih značajki svake države
- ❖ Privatna zaštita - nadogradnja javne sigurnosti, koja se kupuje na tržištu - zajedno čine ukupnu razinu sigurnosti u jednoj državi
 - ❖ poslovi koji imaju za cilj zaštitu osoba i imovine ljudskim snagama i/ili tehničkim uređajima
 - ❖ Zakon o privatnoj zaštiti
- ❖ Osnovna podjela: tjelesna (fizička) i tehnička
- ❖ Uslužna djelatnost - proizvod osjećaj veće sigurnosti

PRIVATNA ZAŠTITA U HRVATSKOJ

- ❖ Relativno novo tržište u smislu „privatne zaštite”
- ❖ 1992. osnovan Hrvatski ceh zaštitara
- ❖ 1996. Zakon o zaštiti osoba i imovine
- ❖ 2003. i 2010. važeći Zakon o privatnoj zaštiti
- ❖ 2013. Zakon o kritičnim infrastrukturama
- ❖ Prihod grane cca 1.200 mil kuna godišnje
- ❖ Zaposlenih 17.057 sa licencom (33.591 licencirano)
- ❖ 20 najvećih tvrtki 78,9% tržišta
- ❖ Prosječna plaća 32.2% ispod prosjeka RH (negativni trend)
- ❖ Privatna zaštita 0,23% GDP-a, a zapošljava 1,02% zaposlenih

PRIVATNA ZAŠTITA U HRVATSKOJ

- ❖ Sustav licenciranja – poduzeća + osobne licence (3 tipa)
- ❖ U studenome 2015. godine licencu za rad imalo je 258 poduzeća (oko 120 je aktivno)
 - ❖ 37 samo za tjelesnu zaštitu (palo)
 - ❖ 138 samo za tehničku zaštitu (poraslo)
 - ❖ 83 tjelesna i tehnička zaštita (palo)
 - ❖ 57 za pratnju i prijenos novca
 - ❖ 98 obrta (većinom instalacija alarma)
 - ❖ 150 unutarnjih čuvarskih službi (u padu, moraju imati sve kao zaštitarske tvrtke - komplicirano)

TRENDOVI U PRIVATNOJ ZAŠTITI U RH

- ❖ Recesija - konsolidacija troškova države 5 milijardi kuna
- ❖ Državne i privatne investicije stopirane – to utječe i na tržište privatne zaštite
- ❖ Radno intenzivna djelatnost – nije dobro u recesiji
- ❖ Rast minimalne plaće – također problem
- ❖ Rokovi plaćanja - max 60 dana – vrlo važno
- ❖ Promjena Zakona o javnoj nabavi – onemogućavanje Dodatka II. B krajem 2011. dovelo do eskalacije rata cijena
- ❖ Trenutno loše stanje u industriji i nedostatak zaštitara

PRIVATNA ZAŠTITA U SVIJETU

- ❖ Europska unija i USA najveća svjetska tržišta
- ❖ EU 2014. promet cca 50 milijardi EUR (cca 0,40 % GDP-a)
- ❖ USA 70 milijardi USD (cca 0,40% GDP-a) – postoji segment Private Military Companies koji nije ovdje
- ❖ Nedvojbena međuzavisnost sa javnom sigurnosti
- ❖ Utječe na nacionalnu sigurnost
- ❖ Vrlo osjetljivo područje i na subjektivnom nivou
- ❖ Privatizacija sigurnosti – suradnja i nadzor javni sektor
- ❖ Regulatori – policija (većim dijelom) i komore (manjim)

PRIVATNA ZAŠTITA U EU

- ❖ EU – tri stupa (I. ekonomska zajednica, II. zajednička vanjska i **sigurnosna politika**, III. pravosuđe)
- ❖ Intraeuropsko tržište ne postoji, propisi pojedinih država
- ❖ 1972. Švedska prvi zaštitarski zakon - sada većina država – nema npr. Njemačka; npr. Belgija ograničava djelokrug tvrtki – moraju se isključivo baviti djelatnošću privatne zaštite...
- ❖ U mnogima oružje nije dopušteno
- ❖ 50.000 tvrtki; 2 mil radnika u EU
- ❖ Najveće svjetske korporacije su iz EU – G4S i Securitas

CONFEDERATION OF EUROPEAN SECURITY SERVICES (CoESS)

- ❖ CoESS je krovno europsko udruženje nacionalnih asocijacija iz industrije privatne zaštite iz EU, pa i nekih nečlanica – 25 država
- ❖ Sjedište je u Briselu – direktno predstavlja cca 500.000 zaposlenika
- ❖ Predstavlja i zastupa interese svojih članova, nacionalnih asocijacija i, prvenstveno velikih, tvrtki, koje su i direktni članovi (najveće tvrtke imaju i dodatne članove u upravnom odboru) na razini EU
- ❖ Formalni partner EU institucija (primarno Europske Komisije)
- ❖ Jedan od osnovnih ciljeva – neprimjena Direktive o uslugama
- ❖ Partner u socijalnom dijalogu (sindikalna unija UNI Europa)

KRITIČNA INFRASTRUKTURA (CoESS)

- ❖ Sigurna kritična infrastruktura je ključna za sigurnost, gospodarstvo i stabilnost svake države (bez obzira da li je članica EU)
- ❖ Svaka pojedina država određuje svoje objekte kritične infrastrukture (energija, voda, komunikacije itd.) – nacionalna kompetencija
- ❖ Podaci o ovoj infrastrukturi trebaju ostati povjerljivi, ograničen pristup
- ❖ Europska kritična infrastruktura – ako utječe na min 2 države
- ❖ EU Council Directive 2008/114/EC – “o identifikaciji europske kritične infrastrukture (ECI) i procjeni potrebe za poboljšanjem njene zaštite”
- ❖ Većina kritične infrastrukture u EU je u privatnom vlasništvu
- ❖ Država određuje sigurnosna pravila, a vlasnik „kupuje” usluge zaštite

ZAŠTITA KRITIČNE INFRASTRUKTURE

Vlasnici / upravitelji kritične infrastrukture

- ❖ zaduženi za izradu Sigurnosnog plana, na temelju Analize rizika
- ❖ za nacionalnu i EU kritičnu infrastrukturu

Nedostaci u regulativi

- ❖ EU i nacionalne regulative država članica ne daju detaljne smjernice važne za sam način organizacije zaštite sustava kritične infrastrukture

Privatne zaštitarske tvrtke

- ❖ Krovne zaštitarske asocijacije na nacionalnoj i EU razini
- ❖ Stručna podrška, razvoj suradnje i razmjene iskustava
- ❖ Kako organizirati sustav zaštite kritične infrastrukture i osigurati najveću razinu usluge / sigurnosti sustava

ZAŠTITA KRITIČNE INFRASTRUKTURE

- ❖ Security package – analiza rizika određuje odabir mjera zaštite
- ❖ Opet tri stupa - Three pillars
 - ❖ Prevencija (detekcija)
 - ❖ Pripravnost
 - ❖ Reakcija / oporavak (vraćanje u prvobitno stanje)
- ❖ Prevencija
 - ❖ Mehanička zaštita – zidovi, ograde, rasvjeta ...
 - ❖ Tehnička zaštita – video nadzor, protuprovala, kontrola pristupa ...
 - ❖ Zaštitarska služba – zaštitari, službeni psi, ophodnje ...
 - ❖ Javna sigurnost – vojska, policija ...

KRITIČNA INFRASTRUKTURA (CoESS)

- ❖ Pružatelji usluga privatne zaštite imaju važnu ulogu u zaštiti kritične infrastrukture (zaštita, pripravnost i reakcija)
- ❖ Neophodno je partnerstvo javnog i privatnog sektora
- ❖ Jako je važna kvaliteta usluge - CoESS izdao priručnik Best value manual (<http://www.securebestvalue.org>)
- ❖ Pružatelj usluga privatne zaštite mora biti odobren kao tvrtka koja zadovoljava uvjete za pružanje takvih usluga (Trusted Partner) od strane nadležnog tijela svake države, kao i vlasnika infrastrukture
- ❖ U Hrvatskoj Ured vijeća za nacionalnu sigurnost izdaje – Certifirat poslovne sigurnosti

TRUSTED PARTNER

- ❖ “do ut des” (lat. dajem da dobijem) – Esteban Gandara Trueba, načelnik odjela za privatnu zaštitu španjolske policije - 4. europski Security Summit – Madrid 2013.
- ❖ Poštovanje i suradnja između javnog i privatnog sektora: povjerenje – suradnja – zakonski okvir – definirane ovlasti i odgovornost – procjena ugroza – korektivne mjere – napredak i unaprjeđenje
- ❖ Zaštitarska tvrtka i djelatnici – licence, potrebne provjere, poslovanje sukladno definiranim standardima

STANDARDI

- ❖ Ne postoje jedinstveni europski standardi za zaštitu kritične infrastrukture
- ❖ Postoje neki europski ISO i CEN standardi za djelatnost privatne zaštite :
 - ❖ EN 16502:2007 - Security Service Providers – terminologija
 - ❖ EN 16082:2011 - Airport and Aviation Security Services
 - ❖ Draft CEN (TC/417) – EN for Maritime and Port Security Services
- ❖ CoESS Check List - za vlasnike i operatere kritične infrastrukture te nadležne nacionalne regulatore

CoESS CHECK LIST

- ❖ Check lista koju je 2012. definirao CoESS za pomoć onima koji trebaju štititi kritičnu infrastrukturu
- ❖ CoESS lobira da postane standard
- ❖ CoESS je također izdao tzv. bijelu knjigu - White Paper: “Critical Infrastructure Security & Protection: The Public - Private Opportunity” (2012)
- ❖ CoESS Working Committee - Critical Infrastructure Protection
- ❖ Cilj je dokazati da privatne zaštitarske tvrtke mogu osiguravati ove objekte (što sigurno nije upitno, ali je ključno definirati pravila)

CoESS CHECK LIST

- ❖ Osnovni uvjeti za pružatelja usluga, koje treba sadržavati tender:
 - ❖ Sigurnosna provjera zaštitarskog osoblja
 - ❖ Standardi i procedure za rad
 - ❖ Osigurano operativno rukovođenje
 - ❖ Financijska stabilnost
 - ❖ Adekvatno osiguranje kod osiguravajuće kuće
 - ❖ Poštivanje Zakona o radu i kolektivnih ugovora
 - ❖ Politike rada sa zaposlenicima i dodatnih edukacija
 - ❖ Mogućnost izrade procjene rizika i sigurnosne prosudbe
 - ❖ Posjedovanje dovoljnih resursa za izvršenje ugovora
 - ❖ Posjedovanje adekvatnih sredstava veze
 - ❖ Mogućnost proširenja ili izmjene intenziteta ili načina štíćenja

JAVNO – PRIVATNO PARTNERSTVO

- ❖ Industrija privatne zaštite:
 - ❖ Potrebno poštovati minimalne zahtjeve – (CoESS check list)
 - ❖ Potrebno osigurati visoku kvalitetu usluge
- ❖ Vlasnik / operator objekta kritične infrastrukture:
 - ❖ Mora definirati minimalne zahtjeve
 - ❖ Mora znati da kvalitetna usluga košta više novca
- ❖ Regulator:
 - ❖ Informirati industriju koji su minimalni zahtjevi
 - ❖ Partnerstvo se gradi na povjerenju i suradnji

MODEL JAVNO - PRIVATNOG PARTNERSTVA

- ❖ Edukacija za privatne zaštitare (kako prepoznati sumnjive aktivnosti, kako na njih reagirati i kako o njima izvještavati) – edukaciju provodi lokalna policija;
- ❖ On-line tečajevi
- ❖ Izdavanje licence privatnim zaštitarskim tvrtkama za obavljanje poslova zaštite kritične infrastrukture
- ❖ Uspostava redovne komunikacije između policije i zaštitara (određivanje kontakt osoba)
- ❖ Zajedničko djelovanje u slučaju incidenata

JPP – PRIMJER 1

- ❖ London – Projekt Griffin (2004): uspostavljen da podigne razinu sigurnosti financijskog središta Londona (partnerstvo između policije, privatnih zaštitara i menadžera sigurnosti u kompanijama)
- ❖ 4 aktivnosti:
 - ❖ Dani povećane budnosti za službujuće zaštitare
 - ❖ Dani kada se rade edukacije za osvježavanje znanja
 - ❖ Redovna komunikacija između policije i zaštitara – telefon, SMS, mail
 - ❖ Zaštitari koji su prošli obuku u projektu Griffin mogu biti angažirani od strane policije kao potpora u incidentnim situacijama
- ❖ Projekt preuzele Kanada, Australija i SAD

JPP – PRIMJER 2

- ❖ Njemačka / Belgija - Security Partnership Programs
- ❖ Policija je zamolila privatne zaštitarske tvrtke koje imaju mobilne patrole na određenim lokacijama kritične infrastrukture da svoje djelatnike zatraže da sjedištu tvrtke prosljeđuju sve informacije o sumnjivim osobama ili vozilima koje zateknu u nezakonitim ili sumnjivim radnjama te da ih onda oni prosljede lokalnoj policiji
- ❖ Projekt je ocijenjen kao vrlo uspješan!
- ❖ Npr. u Hrvatskoj sve zaštitarske tvrtke imaju ustrojeno operativno dežurstvo (CDS) i to nije problem ustrojiti (u Turskoj zaštitarsko udruženje ima takvo dežurstvo, prikuplja informacije od članica i onda šalje policiji)

JPP – PRIMJER 3

- ❖ Slovenija – Protokol o sigurnosnoj suradnji
- ❖ 2013. slovenska policija je potpisala sa slovenskom komorom za privatnu zaštitu (Zbornica za Razvoj Slovenskega Zasebnega Varovanja - ZRSZV) protokol o suradnji i zajedničkim aktivnostima u cilju prevencije kriminala
- ❖ Tvrtke i policija surađuju lokalno – ZRSZV daje potporu, ali ne prikuplja niti razmjenjuje konkretne informacije
- ❖ Cilj je da zaštitari informacijama koje prikupe u svojem radu pomognu uspješnijem radu lokalne policije
- ❖ Također su obje strane vrlo zadovoljne
- ❖ g. Branko Slak, predsjednik ZRSZV, dao HCZ-u tekst ovog sporazuma

JPP - ZAKLJUČAK

- ❖ Postoji mnogo primjera dobre prakse u projektima javno – privatnog partnerstva na zaštiti objekata kritične infrastrukture širom Europe
- ❖ Da bi sustav javno-privatnog partnerstva bio učinkovit, mora zadovoljiti:
 - ❖ Otvoreni dijalog između predstavnika javnog i privatnog sektora
 - ❖ Jasne upute vezane uz ulogu i odgovornosti partnera
 - ❖ Jasna regulativa i ugovorne odredbe
 - ❖ Redovita provjera učinkovitosti te kontinuirano unapređenje modela rada
 - ❖ Obje strane moraju jasno razumjeti svoju ulogu, odgovornosti i limite
- ❖ Samo one zaštitarske tvrtke koje pružaju najvišu razinu kvalitete bi trebale biti u prilici da uopće nude svoje usluge za ove objekte

JPP - ZAKLJUČAK

- ❖ Javno - privatno partnerstvo nije sintagma koju poznaje hrvatski Zakon o kritičnim infrastrukturama, iako se o tome dosta priča u javnosti
- ❖ Hrvatski ceh zaštitara ima za cilj uspostaviti dijalog između svih relevantnih čimbenika u zaštiti kritične infrastrukture
- ❖ Treba definirati standard i model zaštite objekata kritične infrastrukture
- ❖ Odabir pružatelja usluga po principu najniže cijene nije prihvatljiv HCZ-u ni u kojem slučaju, a posebno kod objekata kritične infrastrukture, jedini prihvatljivi princip je ekonomski najprihvatljivija ponuda - “best value”
- ❖ HCZ je preveo na hrvatski jezik CoESS-ov Priručnik za nabavu kvalitetnih usluga privatne zaštite (www.securebestvalue.org)

20 godina
sa Vama

Hvala na pažnji!

Pitanja?

ivan.funcic@securitas.com.hr

Više na:

www.hcz.hr

www.coess.org